

Theoretical Philosophy Forum

Monday 4:00 PM Room 226 Múzeum krt. 4/i, Budapest

Web site: <http://philosophy.elte.hu/tpf>

Contact: László E. Szabó (organizer) leszabo@philosophy.elte.hu

The Forum is open to everyone, including students, visitors, and faculty members from all departments and institutes! The 60 minute lecture is followed by a 10 minute break and a 30-60 minute discussion. The language of presentation is English or Hungarian.

March 2008

3 March 4:00 PM Room 226

Péter Mekis

Department of Logic, Institute of Philosophy Eötvös University, Budapest

A kvantifikáció helyes kezelése a Tractatusban

(The Proper Treatment of Quantification in Wittgenstein's Tractatus)

A Wittgenstein-szakirodalomban sokáig uralkodó volt az a meggyőződés, hogy bár a Tractatus *filozófiai* rendszere erősen problematikus, a benne foglalt *logikai* rendszer alkalmas a feladatai ellátására. Ezt a konszenzust kezdte ki Robert Fogelin 1977-es monográfiája. Fogelin szerint a vegyes kvantorelőfordulásokat tartalmazó – $\forall x \exists y F(x, y)$ vagy $\exists x \forall y F(x, y)$ formájú – elsőrendű szerkezetek nem fejezhetők ki a Tractatus logikai eszközeivel. Fogelin kritikájára Peter Geach és Scott Soames nagyjából egy időben válaszolt a nyolcvanas évek elején. Szerintük a probléma megoldható tractatusi eszközökkel. A témában azóta megjelent publikációk kevés kivétellel konkluzívnak tekintik Soames és Geach megoldását.

Előadásomban a következők mellett fogok érvelni:

1. Fogelin, Geach és Soames érvei egyaránt hibás premisszákon alapulnak;
2. a Fogelin által felvetett problémák más módon, de megoldhatók a Tractatus keretei között;
3. más problémák azonban nem tűnnek megoldhatónak; nem kifejezhető például a $\forall x \exists y (xRy \wedge yRx)$ összefüggés;
4. a tractatusi logikai elgondolások enyhe – de filozófiailag nem ártalmatlan – módosításával már minden elsőrendű szerkezet kifejezhetővé válik.

Tisztában vagyok vele, hogy ezek meglehetősen ezoterikus problémák. Nem tudom, hogy vizsgálódásaimnak van-e a Tractatus-szakirodalmon túlmutató jelentősége (és ha van, mi az).

10 March 4:00 PM Room 226

László Bene

*Department of Ancient and Medieval Philosophy
Institute of Philosophy, Eötvös University, Budapest*

Öncáfolati érvek Platón dialógusaiban

(Self-refutation arguments in Plato's dialogues)

A platóni dialógusokban ábrázolt viták kötött szabályok szerint zajlanak. A válaszadó képvisel pozitív tézist, és kizárólag az ő egyetértésével lehet a vitába egyéb premisszákat bevezetni. A kérdező olyan premisszákhoz próbálja megszerezni a válaszadó egyetértését, melyekből levezethető az általa képviselt tézis tagadása. Ez a cáfolási stratégia azt mutatja meg, hogy a válaszadó meggyőződése inkoherensek. Némelyik Platón-dialógusban előfordul, hogy a kérdező nem csupán a válaszadó által kifejezetten elfogadott kijelentésekre alapozza a cáfolatot, hanem olyan előfeltevéseket is felhasznál, melyek a teoretikus vitában való részvétel tényéből fakadnak. Ha a válaszadó azzal az igénnyel lép fel, hogy a dolgok valódi természetéről tesz állításokat a vitában, ezzel elkötelezi magát a *megismerés* és az *értelmes beszéd* lehetősége mellett. A kérdező tehát megcáfolhatja annak kimutatásával, hogy explicit filozófiai tételeiből a megismerés és a racionális diskurzus lehetetlensége következik. Ez esetben a válaszadó nézetei *öncáfolónak* bizonyulnak: amint megkísérli megfogalmazni és filozófiai vitában védelmezni elméletét, ellentmondásba keveredik vele. Előadásomban azt vizsgálom meg, miként használja Platón ezt a fajta, pragmatikai ellentmondásokat kiaknázó érvtípust metafizikai alaptételeinek védelmére.

17 March 4:00 PM Room 226

Christophe Heintz

Konrad Lorenz Institute for Evolution and Cognition Research, Altenberg, Austria

A cognitive history of calculus: how infinitesimals went to the limit

I will argue that the number sense – a cognitive ability for performing arithmetic computations – has had a causal effect on the respective distributions of Leibnizian and Newtonian ideas about the infinitesimal calculus. This causal effect is explained in terms of difference of relevance of the two concurrent ideas to the mathematicians of the 18th and 19th century. Evidence from psychology are supplemented by a historical study of the notion of infinitesimal. This historical case study will also be an occasion to present the epidemiology of representations as a way to account for the cognitive foundations of the history of mathematics, and to argue that the psychological bases of mathematics are to be considered as the bases of a socio-historical process, which characterises best mathematical knowledge production.

31 March 4:00 PM Room 226

Nenad Miscevic

Department of Philosophy, University of Maribor

Department of Philosophy, CEU, Budapest

Intuitions and thought experiments

The seminar develops a view of intuitions and thought experiments that steers a middle course between conceptualism and ordinarism. Intuitions are presented to the thinker through the intuition-capacity, but might be produced by a deeper, specialized and dedicated capacities (spatial, linguistic, conceptual, arithmetical). A theory of intuitions has to explain them, and this is joint work for philosophy and empirical science. Intuitions are “extroverted”, about things and properties, and equally answerable to extroverted considerations. Finally, knowledge provided by them is tainted by aposteriority, at several levels.

The scope of the Forum includes all aspects of **theoretical philosophy**, including: logic and philosophy of formal sciences / philosophy of science / modern metaphysics / epistemology / philosophy of language / problems in history of philosophy and history of science, relevant to the above topics / particular issues in natural and social sciences, important for the discourses in the main scope of the Forum.